

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 181. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540296826592/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

10. Efter Rungsted

Således er da egentlig alt til stede i *Levnet og Meeninger*, som behøves for at forstå Johannes Ewald: eventyret, vinen, kærligheden, tabet, tomheden og geniets selvherlighed. Foruden naturligvis de egenskaber, som direkte lyser ud af teksten: humoren, følsomheden, det lyrisk bevægede og vidtåbne sind.

Dog fremtræder netop disse egenskaber med en noget mattere glans i de sidste afsnit af selvbiografien (Magdeborg, Min Ærlighed), som der heller ikke blev taget hensyn til i ovenstående tematiske led-deling. Forklaringen er givetvis, at de er skrevet på et senere tidspunkt end de øvrige. Alt tyder på, at Ewald fra efteråret 1774 til sommeren 1775 har skrevet de fire første hæfter af sin selvbiografi (Hamborg – Elskov II) samt et udkast til det første afsnit i hæfte 5 (Arendse III). En del af dette udkast er stadig bevaret på et løst ark, hvoraf man kan se, at Ewald har ind- og omarbejdet det, da han nogle år senere skrev femte hæfte. Dette hæfte er af et lidt mindre format end de øvrige, og papiret bærer et andet vandmærke. Formentlig er det blevet til i 1778, hvorfra da kapitlerne Magdeborg og Min Ærlighed skriver sig.

Men fra 1775 til -78 var der sket store omvæltninger i Ewalds liv. I efteråret 1774 var han begyndt at nære ambitioner om at blive professor (dog kun titulær), og han lagde pres på sine venner for at få ud-nævnelser igennem hos geheimekabinetssekretær Ove Høegh-Guldberg. Det lyder sært, at Ewald i sin mest geniask-selvtilstrækkelige periode skulle have været ivrig for at få en borgerlig titel; men noget tyder på, at en kvinde stod bag. Hvem hun var, er usikkert; måske en søsterdatter til hans værtinde i Rungsted ved navn Hedevig Roers. I selvbiografien optræder hun forbigående under navnet Juliane (s. 111). Hvorom alting er, blev Ewald forelsket og ville – til stor opstandelse for sine omgivelser – giftes. Planerne om ægteskab kan først dokumenteres fra 1775, hvad der jo på ingen måde udelukker, at de kan have været der forinden. Måske har Ewald ønsket sig professortitlen som et led i planerne, for bedre at overbevise sig selv og verden (og pigen?) om, at han var solid nok til at gifte sig.

Pastor Schönheyder og enkemadame Huulegaard blev dybt rystede, og da det ikke umiddelbart lykkedes dem at tale digteren til fornuft,